

**S. Oriekhova,
N. Linskaya**

APPLICATION OF CLOUD TECHNOLOGIES IN THE SYSTEM OF INFORMATION AND COMMUNICATION ACTIVITIES OF LIBRARIES

The use of libraries' modern cloud technologies in information and communication activity is analyzed. It is considered the problems of cloud technologies implementation in libraries documentation and information circulation. Advantages and disadvantages of cloud service implementation are revealed. Authors outlined transition prospects in the future to the cloud network and cloud technologies' use in library activity.

Cloud service providers allow us to lease computing power and disk space online. Clouds are physically located in data centers - buildings that house powerful computers that are connected by a single network. Such unified computers also contain the virtual servers that are required for cloud services to work.

It has been found that for libraries as social institutions that are unable to acquire and administer their own data warehouses, the use of cloud technologies is a unique opportunity to improve their work. The use of cloud technology in libraries helps to save money on acquiring a fleet of computers and licensed software. Book collections are successfully stored in large amounts on "clouds", which significantly unloads the work of local library networks, an automated library information system and its own server.

Cloud services include those that are used to learn how to work with web services and standard documents. In particular, the Microsoft 365 cloud platform provides the opportunity to practice known office applications through a web browser. It includes e-mail and calendars, standard Office applications. Security is achieved through One Drive backup and two-factor authentication with face or fingerprint recognition or PIN to further protect files.

Given the complexity of using security tools in cloud repositories, digital literacy plays an important role in effective communication for library users and their employees.

It is resolved that cloud services give to library staff additional opportunities for organizing management activities. This includes, in particular, multimedia web resource services use (photo services - Picasa, Panoramio; video services - Youtube video, geoservices - Google maps; workflow - Slideshare, Google Docs, SkyDrive, etc.), which are free to use for any user so we can freely store and use image, audio and video resources. These systems can be used in management practice not only as a source of accumulation of multimedia educational web resources, but also as a system of storing library video, photo and audio archives, as well as improving the processes of information service for readers in libraries.

Key words: *information technologies, cloud technologies, modern library, information services, library services, cloud services.*

УДК 130.2

Ю. С. Сабдаш

УКРАЇНСЬКА ГУМАНІСТИКА СЬОГОДНІ: КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Матеріал статті концентрує увагу на теоретичних напрацюваннях українських культурологів, які були здійснені протягом останнього десятиліття. Наголошено, що

активний розвиток культурологічного знання вимагає як фіксацію вже опрацьованих проблем, так і окреслення нової проблематики в логіці подальшого дослідницького процесу. Показано, що протягом 2010–2020 рр. теоретичний інтерес науковців був спрямований на аргументацію специфічних засад культурологічного аналізу, що допомагає вирізнити «культурологію» серед інших «структурних елементів» гуманістики, зокрема, соціально-політичного знання, філософії, естетики, історії та теорії релігії, мистецтвознавства та ін. Окреслено той «межовий простір», де теоретичні інтереси культурології перетинаються з іншими гуманітарними науками.

Підкреслено значення узагальнення та систематизації тих теоретичних напрямків, які знаходяться в полі зору сучасних українських науковців, і чіткіше окреслювати ті «білі плями», які – рік від року – виявляються у дослідницькому просторі. Окрім цього, спираючись на публікації, що з'являються протягом 2019 р., особливо ті, які відбивають концептуальну спрямованість майбутніх кандидатських чи докторських дисертацій, можна стверджувати, що науковці – переважно – «відштовхуються» від тих напрацювань, які були – тією чи іншою мірою – заявлені у 2018–2019 рр.

Ключові слова: культурологія, систематизація, культурологічне знання, дослідницький простір, понятійно-категоріальний апарат.

DOI 10.34079/2226-2849-2019-9-18-76-85

Гуманістика, як відомо, спирається на сукупність наук, які вивчають означені нами феномени, і має чітко виражений історико-національний характер відповідно до специфіки становлення цивілізаційних процесів на тій території, до якої причетна конкретна нація. Внаслідок цього, ми аналізуємо структуру саме української гуманістики, що і в історичному, і в сучасному своєму русі має самодостатній та самоцінний характер.

На нашу думку, враховуючи умови українського державотворення, зосередимо увагу на тих тенденціях розвитку національної гуманістики, які виразно заявили про себе за роки незалежності, коли питання історії, процесу персоналізації культуротворчих явищ, співвіднесення «історія – сучасність», «історія – ідентичність», «світогляд – ідеологія», «традиція – новаторство», «реалізм – фольклоризм», «народна творчість – професійне мистецтво» стали наріжними проблемами в контексті багатьох гуманітарних наук.

Означені тенденції української гуманістики відбивалися у всіх її складових, а культурологія – в якості молодшої гуманітарної науки, – опановуючи власне місце у дослідницькому просторі, насамперед, опікувалася методологічними питаннями. Слід визнати, що протягом 2000–2010 років, завдяки напрацюванням С. Безклубенка, О. Бондаренко, М. Бровка, П. Герчанівської, Л. Губерського, К. Кислюка, Ю. Легенького, В. Личковаха, М. Савельєвої, І. Юдкіна було підготовлене підґрунтя, яке дозволило вже в умовах наступного десятиліття достатньо чітко окреслити ті методологічні засади, які, з одного боку, вирізняють можливості культурології серед інших гуманітарних наук, що формують простір гуманістики, а, з другого, – аргументують ті теоретичні засади, котрі визначають специфіку культурологічного аналізу конкретних процесів та явищ історико-культурного руху.

Слід зазначити, що внаслідок публікацій, науково-теоретичних конференцій, дискусій та численних обговорень, що мали місце на теренах різних гуманітарних наук, на нашу думку, достатньо переконливо опрацьована й аргументована вимога щодо представлення певної проблеми саме у культурологічному зрізі. Відтак, бажано, а

подекуди і обов'язково, розкривати досліджувану проблему на тлі позитивних чи негативних процесів у логіці – чи алогізмі – розвитку культури конкретного історичного періоду. Правомірність такої позиції розкриває матеріал нашої монографії Ю. Сабадаш «Умберто Еко: гуманізм культуротворчих ідей» (2012), а також монографії О. Оніщенко «Культуротворчий потенціал епістолярію: європейський досвід другої половини ХІХ – першої половини ХХ століття» (2017) та С. Холодинської «Михайль Семенко: культуротворчі пошуки на теренах українського футуризму» (2018), на сторінках яких увагу сфокусовано як на конкретних персоналіях, так і на тих історико-культурних ситуаціях, які допомагали творчому процесу митців та науковців чи гальмували його.

На першій монографії ми зупиняємся не будемо (посилання на неї є у списку використаних джерел [12]), розглянемо детальніше другу та третю. Так, у монографії О. Оніщенко мова йде про епістолярну спадщину Е. Золя, Ф. Ніцше, З. Фрейда, К. Юнга, В. Ван Гога, Ф. Кафки, М. Равеля та інших діячів європейської культури, котрі – окрім власної талановитості й неординарності – повинні були «вписатися» у соціально-політичний, ідеологічний, мистецький, побутовий контекст свого часу. Так, перш, ніж утвердитися в якості засновника експресіоністичного живопису, Ван Гог змушений був, оволодіваючи на початку власної кар'єри образотворчим мистецтвом, не лише – хоча б якоюсь мірою – адаптуватися до імпресіоністичної манери малювання, а й подолати ту обмеженість, консервативність смаків переважною більшістю своїх співвітчизників, зовнішній і внутрішній світ яких був замкнений на релігії, а Біблія вважалася єдиною книгою, гідною уваги. Листи Ван Гога, на яких акцентує увагу О. Оніщенко, досить переконливо відтворюють процес «розширення» уявлень видатного митця щодо природи і можливостей мистецтва, коли у червневому листі 1879 р. пише наступне: «Я не знаю кращого визначення для слова мистецтво, ніж «L' art c'est l'homme ajoute a la nature» («Мистецтво це людина плюс природа») [1, с. 52].

Коментуючи запропоноване живописцем визначення, О. Оніщенко підкреслює, що «у попередніх листах Ван Гог «співставляє» мистецтво лише з природою» і тільки «приблизно від кінця 70-х років ХІХ ст. у всіх його розмислах щодо сутності мистецтва починає превалювати людина, котра поступово «звужується» до її соціально-професійних ознак і в листах живописця все частіше зустрічаються поняття «трударі», «шахтарі», «селяни» [2, с. 37]. Згодом, як відомо, саме ці трударі, шахтарі, селяни стануть головними героями класичних творів Ван Гога.

Задля того, що б підтвердити якісний характер саме культурологічного підходу, який створює культурний контекст в процесі розгляду творчості чи діяльності тієї чи іншої персоналії, котра – завдяки можливостям культурологічного знання – «олюднює» певний культурний простір. звернемося до тези Л. Губерського щодо «культуротворчої сутності людини» та «людинотворчої сутності культури» [3]. До означеного нами додамо, що точка зору Л. Губерського, оприлюднена у 2009 році, знайшла значно більш ґрунтовне опрацювання вже в роботах наступного десятиліття. Так, теза щодо «людинотворчої сутності культури» була – на сторінках монографії «Культура в парадигмах ХХ–ХХІ ст.» (2017) – концептуалізована П. Герчанівською у представлення людини в якості «базового концепта сучасної культурології» [4, с. 203–211], з наголосом саме на культурології як науці, а не на культурному просторі – сфері діяльності людини.

Не менш виразно означена тенденція щодо зв'язку досліджуваної проблеми із специфікою розвитку конкретного історико-культурного періоду простежується і в монографії С. Холодинської, де відтворено творчий шлях Михайля Семенка –

засновника української моделі футуризму, – котрий був сучасником першої світової війни, революційних трансформацій 1917 р., громадянської війни, ставши однією з жертв сталінських репресій наприкінці 30-х рр. минулого століття. Представляючи читачу спадщину видатного поета, С. Холодинська змогла провести саме культурологічний аналіз, оскільки «виокремлений в монографії часовий відрізок вимагає застосування міжнаукового підходу із свідомим наголосом на теоретичних можливостях культурології – науки, що здатна органічно об'єднати та узагальнити різні аспекти гуманітарного знання» [5, с. 6].

С. Холодинська намагається цілісно представити життєво-творчий шлях засновника української моделі футуризму, відтворюючи, насамперед, його літературне оточення. Цього, як відомо, вимагає «біографічний метод», на потенціал якого активно спираються такі дослідники як І. Вернудіна, Л. Дабло, Т. Добіна, С. Тримбач, М. Шашок. Використовуючи попередні напрацювання тих авторів, які реконструювали історію українського авангарду, загалом, і футуризму, зокрема, С. Холодинська досить аргументовано показує роль кожного з них – В. Алешка, М. Бажана, В. Еллана-Блакитного, О. Полторацького, Г. Шкурупія, Ю. Шпола – у «злетах» та «падіннях» футуристичного руху.

Як відомо, в означеному напрямку працювали А. Біла, В. Дончик, С. Павличко (літературознавство), С. Жадан, Л. Левчук (філософсько-естетичні засади футуризму), Н. Корнієнко, О. Лагутенко, О. Мусієнко, Т. Огнева (мистецтвознавство), Т. Матюх, П. Храпко (естетико-психологічні підвалини авангардизму). Наразі, культурологічний аналіз, який застосувала С. Холодинська, об'єднав означені підходи і виявив кілька наріжних ознак, властивих саме культурології: 1. «Міжнауковість» або «міждисциплінарність» – обидва ці поняття вживаються в сучасній культурології як тотожні; 2. Наукова новизна та теоретична перспективність тієї проблематики, яка «схоплюється» поняттям «регіоніка».

Слід визнати, що поняття «міжнауковість» – автор статті у своїх напрацюваннях користується саме ним – досить тривалий час присутнє в понятійно-категоріальному апараті культурології і в дослідження 2010–2020 років сприймається і використовується як об'єктивна даність саме цієї науки, адже – ми на цьому вже наголошували – культурологія сформувалася на перетині низки гуманітарних наук.

Стосовно ж поняття «регіоніка», ситуація склалася не так однозначно. Спираючись на джерела, відомі автору даної статті, поняття «регіоніка» було введено у простір української гуманістики В. Личковахом, котрий у своїх численних публікаціях активно популяризував як традиції образотворчого мистецтва, так і тенденції розвитку народної творчості, практику народних промислів чернігівщини, представляючи її як специфічний та самобутній регіон в історії становлення й сучасного функціонування української культури. Започаткувавши ідею регіонального підходу до виявлення творчо-пошукових феноменів у логіці сучасного українського культуротворення, В. Личковах закріпив свої наукові розвідки у ґрунтовній монографії «Етнокультурологія: Репрезентація етнокультури в мистецтві та художній літературі (XX – початок XXI століття)» (2018), написаній в співавторстві з Г. Файзуллою.

Аналізуючи означену роботу, слід підкреслити, по-перше, введення авторами в теоретичний ужиток поняття «етнокультурологія», яке повинно розкрити потенціал певних явищ чи процесів в якості «складової філософії та естетики етнокультури», при цьому «мистецька етнокультурологія розглядається як один із засобів інкультурації, формування національно-культурної ідентичності». Водночас, автори монографії не залишають осторонь і феномен «культурологічної регіоніки в мистецьких проектах» намагаючись поєднати його з етнокультурологією [6, с. 195–202].

Теоретичний інтерес до «регіоніки» присутній і в дослідженнях інших українських науковців. Так, починаючи від 2011 року, «Київщина – київський регіон» фіксується в роботах В. Тузова, котрий, реконструюючи культуротворчі процеси кінця XIX – початку XX століття на українських теренах, виокремлює «київський регіон», де чітко простежуються специфічні ознаки і втілення, і розповсюдження, і сприймання авангардистських ідей та творів [7].

На нашу думку, неможна оминати увагою і напрацювання Л. Дабло, котра у низці статей, оприлюднених протягом 2010–2017 років, реконструювала науково-теоретичну спадщину Дмитра Овсянико-Куликовського (1853–1920), чії наукові розвідки систематизовано у кандидатській дисертації «Науково-теоретична спадщина Дмитра Овсянико-Куликовського: культурологічний аспект» (2018). Як його постать, так і різні сфери творчої активності – наукова, педагогічна, публіцистична – опиралися на традиції «Слобожанщини – харківського регіону», які, за слушною думкою Л. Дабло, у повсякденній діяльності видатного вченого «співвідносяться... з тим культурним простором, що визначив як спрямованість його наукових шукань, так і морально-гуманістичну життєву позицію» [8, с. 1].

Представлення тих досліджень, які аргументують та утверджують значення регіонального підходу як потужного чинника культурологічного аналізу, можна продовжити, проте статті, що періодично з'являються на сторінках наукових видань, поки що «не закривають» проблему регіоніки як таку, вимагаючи на цьому напрямку подальшої дослідницької роботи. Підтвердженням справедливості нашої оцінки стану дослідження культуротворення у конкретних регіонах України є докторська дисертація С. Виткалова «Полісся як унікальна локація культурно-мистецьких процесів в Україні другої половини XX – початку XXI століття» (2018), наукова новизна якої значно актуалізувала потенціал низки чинників культурологічного аналізу.

Підсумовуючи окреслені нами «дослідницькі шляхи» українських культурологів від 2010 р., слід наголосити, що для більшості з них актуальною залишалася проблема понятійно-категоріального забезпечення власних наукових розвідок, яка була достатньо гострою для всіх етапів становлення й розвитку культурології. Цілком закономірним є той факт, що на початку свого становлення, культурологія користувалася понятійно-категоріальним апаратом суміжних гуманітарних наук, поступово визначаючись з власними поняттями та категоріями. Практично – по роках – можна відтворити процес «входження» в ужиток як нових, по суті, наріжних понять, так і формально-логічних структур: «культуротворчість», «культуротворець», «проблемне поле культурології», «культурний простір», «культуротворення», «культурознавство». Монографія В. Личковаха та Г. Файзулліної, до якої ми вже зверталися, пропонує включити в контекст культурології низку нових понять – «етнокультурографія», «естетосфера», «етнофутуризм», – які зможуть бути особливо корисними, насамперед, в процесі дослідження проблем, що формуються на перетині «культурологія – естетика – мистецтвознавство».

Від 2017 р. на теренах української гуманістики було введено в теоретичний ужиток поняття «культурна індустрія» (О. Павлова) та адаптовано до традицій вітчизняної культурології поняття «культурні», «креативні індустрії» (І. Пархоменко), які постійно використовуються «в західноєвропейському науковому дискурсі та урядово-інституційних практиках Великобританії та Європейського Союзу». Означені поняття успішно корегуються з поняттям «мистецькі практики», яке активно задіяне сьогодні в процес відтворення специфіки українського культуротворення.

Слід підтримати і позитивно оцінити ту ґрунтовність, з якою О. Павлова «опрацьовує» зміст поняття «культурна індустрія», відштовхуючись від такої тенденції

як «індустріалізація культури». Вона, з одного боку, показує як трансформується культура в умовах технізації (розвиток як залізних доріг, що скорочує відстані між центрами культури, так і хімічної промисловості, за допомогою якої виникають нові фарби, поява фотографії та ін.), а, з другого, – «художня творчість як майстерність значно трансформується в умовах технізації виробництва зображень» [9, с. 40].

Також цілком доречним, на нашу думку, є інтерес до сталих, традиційних культурологічних понять, які в контексті нових досліджень поглиблюються та наповнюються додатковим змістом. Прикладом, що підтверджує цю тезу, може бути монографія О. Кравченко «Культурна політика України в парадигмах сучасності: теоретико-методологічні аспекти культурологічної інтерпретації» (2011), на сторінках якої поняття «мультикультуралізм», яке набуло не тільки теоретичного значення, а й публіцистичного, подано автором із опертям на властиве йому значно ширше значення і використано в якості «культурно-політичної стратегії» [10, с. 64–71]. Схожа ситуація складається і з іншими поняттями, які активно задіяні в гуманітарних науках, а саме: цінність, переживання, метод, досвід, синтез, експеримент, інтерпретація. Вони, безперечно, або вже задіяні, або будуть задіяні в процесі культурологічного аналізу конкретних проблем, а це, на нашу думку, вимагатиме певної кореляції їх змісту чи обсягу. Ми переконані, що робота на теренах понятійно-категоріального забезпечення культурологічних досліджень повинна продовжуватися і в подальшому.

Намагаючись систематизувати дослідницький процес над проблематикою, яка «схоплюється» культурологічним знанням, слід зосередити увагу на проблемі співвідношення певних структурних елементів, сукупність яких та їх органічна взаємодія сприяли становленню культурології в якості гуманітарної науки. Свого часу – мова йде про 2007 рік – українські культурологи підтримали спробу М. Бровка визначити місце культурології в системі гуманітарного знання за рахунок скрупульозного перерахунку інших наук, які мали багатовікову історію і «формували» культурологію. Якщо окреслений аспект культурології – загалом – опрацьований, то проблема з'ясування внутрішньої взаємодії між елементами структури – «культурологія-історія», «культурологія-філософія», «культурологія-естетика», «культурологія-психологія» – залишається, скоріше, поставленою, ніж вирішеною.

У зв'язку з означеним, слід звернути увагу на кілька наступних моментів: по-перше, порівняльний аналіз кількох гуманітарних наук задля виявлення потенціалу якоїсь з них, застосовується в українській гуманістиці як поза, так і незалежно від культурології. Цю нашу тезу підтверджує матеріал підручника «Естетика» (2010), у зміст якого включений підрозділ «Естетика в структурі міжпредметних зв'язків». На сторінках цього підрозділу розкрита специфіка взаємодії естетики з такими науками як філософія, етика та мистецтвознавство. Окрім цього, певні традиції має і аналіз спільної проблематики, яка цілком закономірно представлена і в естетиці, і в психології. Цей аспект означеної проблеми – тією чи іншою мірою – присутній у напрацюваннях Т. Ємельянової, О. Поліщук, В. Чернеця, по-друге, в сучасному дослідницькому просторі української гуманістики найбільш послідовно розкрито співвідношення «культурологія – мистецтвознавство», окремі аспекти якого представлені і в матеріалах Міжнародної науково-творчої конференції «Мистецька освіта в культурному просторі України XXI століття» (Київ – Одеса, 2015), і в наукових розвідках конкретних культурологів, а саме: О. Бабак, Т. Кохан, О. Овчарук, Л. Сбітнева, К. Станіславська, по-третє, спираючись на позитивні наслідки, які отримані названими нами авторами в процесі виявлення специфіки взаємодії «культурологія – мистецтвознавство», на межі 2019–2020 рр. доцільно більш виразно окреслити ті проблеми, дослідження яких на межі перетину таких гуманітарних наук

як культурологія і мистецтвознавство, на нашу думку, виявиться найпродуктивнішим. Мова йде про проблему творчості – в її найширшому охопленні – та про культурологічний аспект проблеми видової специфіки мистецтва.

Якщо стисло прокоментувати означені проблеми, то перша з них – проблема творчості – має в українській гуманістиці сталі традиції дослідження, передусім, у психологічному аспекті. Починаючи від досліджень відомого українського психолога В. Роменця (1926–1998), котрий був автором монографії «Психологія творчості» (1971), різні аспекти як феномену «творчості», так і його модифікацій в якості наукової, художньої, технічної та винахідницької – тією чи іншою мірою – знаходилися в полі зору українських науковців. Окрім загального обриса проблеми творчості на теренах української гуманістики були присутні роботи, автори яких деталізували логіку творчого процесу, актуалізуючи його етапи, пропонували власне бачення природи художнього мислення чи естетико-мистецтвознавчі моделі уяви, емпатії, інтуїції.

Наразі прикладів, коли б творчість розглядалася в контексті культурологічного аналізу, на нашу думку, поки що не надто багато. Серед позитивних зразків слід виокремити дисертаційне дослідження Т. Добіної «Творча спадщина Бориса Лятошинського в контексті українського культуро творення (20–60-ті роки ХХ ст.)» (2018).

Слід наголосити, що практично усі проблеми, задіяні в процесі дослідження творчої спадщини Бориса Лятошинського (1895–1968) – видатного українського композитора, сміливого експериментатора, диригента, педагога та громадського діяча – вирішуються із застосуванням саме культурологічних чинників: міждисциплінарність, персоналізація – складова «біографічного методу» – культурно-антропологічний підхід, завдяки якому «досліджено особистість Б. Лятошинського як вихователя і як вихованця, визначено ряд чинників, що впливають на зміни особистості в її культурному оточенні, відстежено динаміку становлення й розвитку творчої особистості» [11, с. 4].

Оскільки матеріал дисертації Т. Добіної аналізується в логіці «використання» культурологією проблеми творчості, доцільно підкреслити, що найбільш виразно автор дисертації представляє феномен «творчої особистості», трансформуючи його у різні аспекти процесу і виникнення задуму, і етапів його реалізації. На прикладі конкретних фактів з життя Б. Лятошинського «відтворено процес зростання й зміцнення творчого потенціалу композитора, його надзвичайну чутливість до конкретних історичних подій і поступове напрацювання ним вкрай відповідального ставлення до творчості» [11, с. 10].

Стосовно ж культурологічного аспекту проблеми видової специфіки мистецтва, то вона – значною мірою – визначається тим видом діяльності, якою займалися М. Семенко, М. Вороний, П. Тичина, І. Труш, Б. Лятошинський, «персоналізований» розгляд життєво-творчого шляху котрих вже був здійснений саме на засадах культурологічного аналізу, в контексті якого особливо виразно окреслилися проблеми синтезу (Н. Дженкова, Т. Калитенко, Л. Кондратюк, Н. Проняк-Возна, С. Холодинська), синестезії (В. Бохнюк, О. Дудар, Л. Маловицька, Ю. Починок), інтерпретації та інтерпретології (Н. Жукова, О. Колесник). На нашу думку, позиції означених авторів слід підтримати і в майбутньому продовжити розробку запропонованих підходів, які «схоплюють» ті тенденції які можуть закріпитися в культурології як задля аналізу мистецтва в контексті культури, так і виявлення естетико-художніх цінностей у «мистецьких практиках», які активно увійшли в сферу художньої діяльності у 2010–2020 рр.

Отже, в цій статті розглянуто лише деяких зрізів дослідницької роботи

культурологів. Відтак, все ж вважаємо за необхідне наголосити ще на трьох напрямках, що виразно представлені протягом останнього десятиліття в українському науковому дискурсі.

Перший напрямок стосується проблематики, що окреслює доволі широке «проблемне поле» історії культури. В означеному аспекті виокремимо численні публікації Л. Довгої, пов'язані з «вибудовою» системи цінностей в українській культурі XVII ст. та редагування нею 3-томного зібрання творів Інокентія Гізеля (2009–2011). Науковою новизною позначена і докторська дисертація В. Співака «Філософські погляди Антонія Радивиловського в контексті української духовної культури XVII ст.» (2019). Слід наголосити і на монографії В. Радзівського «Про теорію та історію субкультур: нариси до субкультурології» (2013), на сторінках якої представлений – подекуди дискусійний, – але вкрай важливий в логіці українського культуротворення матеріал щодо історії субкультур в Україні, «християнської субкультури як провідної складової культури Київської Русі» та субкультур «бідних» і «багатіїв»: історичний та сучасний аспект.

До другого та третього напрямку слід віднести ті роботи, автори яких опікуються проблемами дозвілля та туризму в якості потужних чинників як пізнання культурних надбань та цінностей певного регіону, так і розширення культурно-дозвілевих практик, які здатні виконати цілу низку функцій. Слід підкреслити, що в історико-культурному зрізі ця проблематика присутня в роботах І. Петрової, а Л. Божко на сторінках монографії «Туризм як соціо-культурний феномен: історія і сучасність (середина XIX – поч. XXI ст.)» (2017) показує вплив туризму на життя суспільства як в глобально-цивілізаційному вимірі, так і в регіональному масштабі, беручи за приклад харківський регіон.

Підсумовуючи матеріал статті, слід ще раз підкреслити значення узагальнення та систематизації тих теоретичних напрямків, які знаходяться в полі зору сучасних українських науковців, і чіткіше окреслювати ті «білі плями», які – рік від року – виявляються у дослідницькому просторі. Окрім цього, спираючись на публікації, що з'являються протягом 2019 р., особливо ті, які відбивають концептуальну спрямованість майбутніх кандидатських чи докторських дисертацій, можна стверджувати, що науковці – переважно – «відштовхуються» від тих напрацювань, які були – тією чи іншою мірою – заявлені у 2018–2019 рр.

Список використаної літератури

1. Ван Гог В. Письма : сборник / В. Ван Гог ; пер. П. Мелковой, сост. общ. ред. и вступ. ст. Ю.Кузнецова. – Ленинград ; Москва : Искусство, 1966. - 602 с. ; Van Gog V. Pisma : sbornik / V. Van Gog ; per. P. Melkovoy, sost. obshch. red. i vstup. st. Yu.Kuznetsova. – Leningrad ; Moskva : Iskusstvo, 1966. - 602 s

2. Оніщенко О. І. Культуротворчий потенціал епістолярію: європейський досвід другої половини XIX – першої половини XX століття : моногр. / О. Оніщенко – Київ : Ліра, 2017. – 268 с. ; Onishchenko O. I. Kulturotvorchyi potentsial epistoliaruu: yevropeyskyi dosvid druhoi polovyny XIX – pershoi polovyny XX stolittia : monohr. / O. Onishchenko – Kyiv : Lira, 2017. – 268 s.

3. Губерський Л. В. Культуротворча сутність людини і людинотворча сутність культури / Л. Губерський // Губерський Л. В. Культура. Ідеологія, Особистість. : методолого-світоглядний аналіз / Л. В. Губерський, В. П. Андрущенко, М. І. Михальченко. – Київ : Вища школа, 2009. – С. 53 – 101 ; Huberskyi L. V. Kulturotvorcha sutnist liudyny i liudynotvorcha sutnist kultury / L. Huberskyi // Huberskyi L. V. Kultura. Ideolohiia, Osobystist. : metodoloho-svitohliadnyi analiz / L. V. Huberskyi, V. P. Andrushchenko, M. I. Mykhalchenko. – Kyiv : Vyshcha shkola,

2009. – S. 53 – 101.

4. Герчанівська П. Е. Культура в парадигмах ХХ – ХХІ ст. : моногр. / П. Герчанівська. – Київ : НАКККиМ, 2017. – 378 с. ; Herchanivska P. E. Kultura v paradyhmakh KhKh – KhKhI st. : monohr. / P. Herchanivska. – Kyiv : NAKKKiM, 2017. – 378 s.

5. Холодинська С. М. Михайль Семенко: культуротворчі пошуки на теренах українського футуризму : моногр. / С. Холодинська. – Київ : Вид-во Ліра-К, 2018. – 292 с. ; Kholodynska S. M. Mykhail Semenکو: kulturotvorchi poshuky na terenakh ukrainskoho futuryzmu : monohr. / S. Kholodynska. – Kyiv : Vyd-vo Lira-K, 2018. – 292 s.

6. Личковах В. Етнокультурологія. Репрезентація етнокультури в мистецтві та художній літературі (ХХ – початок ХХІ століття) : моногр. / В. Личковах, Г. Файзулліна. – Київ: НАКККиМ, 2018. – 256 с. ; Lychkovakh V. Etnokulturohrafiiia. Rerezentatsiia etnokultury v mystetstvi ta khudozhnii literaturi (XX – pochatok XIX stolittia) : monohr. / V. Lychkovakh, H. Faizullina. – Kyiv: NAKKKiM, 2018. – 256 s.

7. Тузов В. О. Культуротворчі процеси в Україні (кінець ХІХ – початок ХХ століття) як підґрунтя сучасних теоретичних інновацій : автореф. дис. ... канд. культурології : спец. 26.00.01 / Владислав Олександрович Тузов; Нац. акад. кер. кадрів культури і мистец. – Київ, 2011. – 20 с. ; Tuzov V. O. Kulturotvorchi protsesy v Ukraini (kinets XIX – pochatok XX stolittia) yak pidgruntia suchasnykh teoretychnykh innovatsii : avtoref. dys. ... kand. kulturolohii : spets. 26.00.01 / Vladyslav Oleksandrovych Tuzov; Nats. akad. ker. kadriv kultury i mystets. – Kyiv, 2011. – 20 s.

8. Дабло Л. Г. Науково-теоретична спадщина Дмитра Овсянико-Куликовського: культурологічний аспект : автореф. дис. ... канд. культурології : спец. 26.00.01 / Любов Григорівна Дабло; Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. - Київ, 2018. – 18 с. ; Dablo L. H. Naukovo-teoretychna spadshchyna Dmytra Ovsianyko-Kulykovskoho: kulturolohichnyi aspekt : avtoref. dys. ... kand. kulturolohii : spets. 26.00.01 / Liubov Hryhorivna Dablo; Nats. muz. akad. Ukrainy im. P. I. Chaikovskoho. - Kyiv, 2018. – 18 s.

9. Павлова О. Ю. До дефініції поняття «культурна індустрія»: дескрипція симптомів та аналіз тенденцій / О. Павлова // Українські культурологічні студії.– 2017. – Вип. 1. - С. 39 – 46 ; Pavlova O. Yu. Do definitsii poniattia «kulturna industriia»: deskryptsiia symptomiv ta analiz tendentsii / O. Pavlova // Ukrainski kulturolohichni studii.– 2017. – Vyp. 1. - S. 39 – 46.

10. Кравченко О. В. Культурна політика України в парадигмах сучасності: теоретико-методологічні аспекти культурологічної інтерпретації : моногр. / О.В. Кравченко. – Харків : ХДАК, 2011. – 288 с. ; Kravchenko O. V. Kultura polityka Ukrainy v paradyhmakh suchasnosti: teoretyko-metodolohichni aspekty kulturolohichnoi interpretatsii : monohr. / O.V. Kravchenko. – Kharkiv : KhDAK, 2011. – 288 s.

11. Добіна Т. Г. Творча спадщина Бориса Лятошинського в контексті українського культуротворення (20–60-ті роки ХХ ст.) : автореф. дис. ... канд. культурології : спец. 26.00.01 / Тетяна Геннадіївна Добіна; Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. – Київ, 2018. – 19 с. ; Dobina T. H. Tvorchа spadshchyna Borysa Liatoshynskoho v konteksti ukrainskoho kulturotvorennia (20–60-ti roky XX st.) : avtoref. dys. ... kand. kulturolohii : spets. 26.00.01 / Tetiana Hennadiivna Dobina; Nats. muz. akad. Ukrainy im. P. I. Chaikovskoho. – Kyiv, 2018. – 19 s.

12. Сабадаш Ю. С. Умберто Еко: гуманізм культуротворчих ідей : моногр. / Ю. Сабадаш. – Київ : НАКККиМ, 2012. – 156 с. ; Sabadash Yu. S. Umberto Eko: humanizm kulturotvorchykh idei : monohr. / Yu. Sabadash. – Kyiv : NAKKKiM, 2012. – 156 s.

Стаття надійшла до редакції 15.09.2019

Yu. Sabadash

UKRAINIAN HUMANISM OF TODAY: CULTURAL ASPECT

The article focuses onto the theoretical developments of Ukrainian specialists in cultural studies, which were provided during the last decade. It is noted that the active development of cultural knowledge requires both the fixation of already worked out problems and the definition of new problems in the logics of further research process. It is shown that during the 2010-2020 period the theoretical interest of scientists was directed to the argumentation of specific principles of cultural analysis, which helps to distinguish “Cultural Studies” among other “structural elements” of humanism, in particular, socio-political knowledge, philosophy, aesthetics, history and theory of religion, art criticism, etc. The “boundary sphere” is outlined, where the theoretical interests of cultural studies intercross with other Humanities.

The importance of generalization and systematization of those theoretical spheres that are in consideration of modern Ukrainian scientists is pointed out and those “white spots” are more clearly delineated that year by year are in the focus of researchers’ attention. Besides, basing onto the publications that appear during 2019, especially those that reflect the conceptual basis of future PhD or doctoral dissertations, it can be argued that scientists mostly “push off” from those groundworks that were to some extent stated previously in 2018-2019

Key words: *cultural studies, systematization, cultural knowledge, research sphere, conceptual and categorical apparatus.*

УДК 78.026:004

**О. А. Сивак,
Д. А. Плохотіна**

РОЗВИТОК МУЗИЧНИХ ДОКУМЕНТІВ В УМОВАХ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ

У статті охарактеризована сфера музичної творчості – музично-комп’ютерні технології, як наслідок процесу інформатизації. Визначені основні напрями впровадження інформаційних технологій в музиці. Описані MIDI-технології як провідний напрям в комп’ютерній музичній студії. Зазначені вітчизняні здобутки сучасних композиторів щодо втілення комп’ютерних технологій в музичному мистецтві. Проаналізовано вплив цифрових технологій нанотовидавничу справу та поширення електронних видань.

Ключові слова: *музично-комп’ютерні технології, музичне мистецтво, інформатизація, музичний документ, цифрові технології, комп’ютеризація, MIDI-технології.*

DOI 10.34079/2226-2849-2019-9-18-85-92

Особливістю сучасного етапу розвитку суспільства є перехід від індустріального суспільства до інформаційного. Процес, що забезпечує цей перехід, називають інформатизацією.

Формування інформаційного простору передбачає широкомасштабну